

INTEGROVANÁ STRATEGIE ROZVOJE BRNĚNSKÉ METROPOLITNÍ OBLASTI 21+

RÁMEC TÉMAT, CÍLŮ A OPATŘENÍ

verze po projednání a připomínkování jednotlivými PS (31. 8. 2020)

Obsah témat pro metropolitní spolupráci identifikovaných v syntéze po jednání pracovních skupin (PS) 28. 11. 2019 byl uspořádán do hierarchické struktury téma-cíl-opatření se stejným charakterem výroků. K tomu byly na základě věcných souvislostí navrženy další cíle a opatření k diskusi pro samostatná setkání pracovních skupin.

Témata jsou uspořádána do 4 rozvojových oblastí s vazbou na 4 pracovní skupiny. Až na několik případů byly ponechány názvy témat odsouhlasené na společném jednání PS 28. 11. 2019. Vzhledem k provázanosti řešení byla témata „Ochrana proti povodním a záplavám a revitalizační opatření“ a „Voda a sucho ve volné krajině a v městském prostoru“ spojena do tématu „Voda a krajina“. Název tématu „Rozvoj spolupráce a institucionalizace v BMO“ byl přeformulován do podoby „Rozvoj a institucionalizace spolupráce v BMO“.

Cíl je formulován jako stav, kterého chceme dosáhnout (resp. jako důvod, proč opatření realizujeme). **Opatření** představuje jasně pojmenovaný soubor činností (projektů) k dosažení cíle. V tomto materiálu je uveden předběžný pracovní návrh cílů a opatření vycházejících z původního materiálu z 28. 11. 2019 tak, aby byl praktickým podkladem pro diskusi jednotlivých PS v květnu a červnu 2020.

Na základě výstupů z pracovních skupin konaných v květnu a v červnu 2020 jsou modře vyznačeny změny formulací a komentáře vyplývající z podnětů jednotlivých členů pracovních skupin. **V srpnu 2020 se konalo dodatečné jednání horizontální pracovní skupiny, jelikož na červnovém setkání se nestihla probrat všechna témata. Poznatky z toho setkání jsou označeny tmavě modrou. Na základě dalších věcných souvislostí jsou interním odborným týmem navrženy změny formulací a komentáře, které jsou označeny červeně. Připomínky, které následně v červnu a v červenci zasílali členové pracovních skupin, jsou zpracovány zeleně.**

V návaznosti na takto zpracovaný rámec témat, cílů a opatření vznikne návrh strategického rámce, který bude diskutován a doplňován o konkrétní činnosti, lokality řešení a projekty v rámci setkání pracovních skupin na podzim 2020.

MOBILITA (PS Udržitelná mobilita)

Téma A: Metropolitní/lokální udržitelná mobilita

CÍL A.1: Rozvíjet Vytvořit a propagovat funkční a udržitelný dopravní systém založený na kvalitní a atraktivní veřejné hromadné dopravě

- Cíl přispívá ke snižování negativních vlivů IAD.
 - Cíl směřuje nejenom k udržitelnému ale i integrovanému dopravnímu systému.
- A.1: Výstavba a zkvalitňování dopravních terminálů (v závislosti na počtu obyvatel, počtu ekonomicky aktivních obyvatel, bytové výstavbě a proudech dojížděky; zlepšování podmínek pro propojení různých druhů dopravy)
- a. Problematická je návaznost na demografii, dojížděkové proudy a další ukazatele u jednotlivých projektů. Zaměřit by se mělo spíše na obrát cestujících, obsazenost parkovišť, hledání vhodného místa (dostupnost pozemků) a investora.
 - b. Společné dopravní terminály by měly řešit styk jednotlivých druhů dopravy. Problematické je nalézt investora, který má poté na starosti provoz terminálů.
 - c. Některým projektům brání developeri s jiným než veřejným zájmem např. terminál ve Starém Lískovci. Schází jasná politická podpora některých projektů.
 - d. Velký potenciál se skrývá ve vnitroměstské železniční dopravě (týká se především terminálů v Brně – Královo Pole, Židenice apod.).
 - e. Podpořit by se měla lokalizace služeb v klíčových místech (např. obchody u terminálů).
 - f. Zřízení nových přestupních terminálů v závislosti na vzniku nových železničních zastávek, např. Starý

Lískovec, Černovice.

- g. Důležitý je i stav dopravní infrastruktury, která vede k důležitým přestupním uzlům a významnější dopravní infrastrukturu.
- h. Součástí dopravy je i pěší doprava („doprava na krátké vzdálenosti“ např. do škol), je bezpečnější, zdravější, pohodlnější, rychlejší. Na pěší dopravu klást větší důraz při rekonstrukcích a investicích do rozvojových lokalit, zatím se jedná o nevyužitý potenciál.

→ A.2: Výstavba lokalit park and ride

- a. Potřeba zajištění dostatečné kapacity lokalit s ohledem na zavedení modrých zón ve městě Brně.
- b. U terminálů, ale i u běžných zastávek veřejné hromadné dopravy v místech vhodných k přestupu z individuální automobilové a cyklistické dopravy.

→ A.3: ~~K diskusi~~: Zkapacitnění a prodloužení infrastruktury pro veřejnou dopravu (zejména tramvajové, trolejbusové a příměstské železniční tratě)

- a. Usnadnit a preferovat výstavbu tohoto druhu infrastruktury (tratě i terminály) včetně potřebné úpravy legislativy (např. tramvaj na Lesnou). Potřeba jasné politické podpory.
- b. Kapacity VHD (zejména železniční a MHD ve špičce) často už nedostačují.
- c. Elektrifikace železničních tratí směrem na západ.
- d. Severojižní kolejový diametr, segregace tramvajových tratí od silniční infrastruktury.

→ A.4: Výstavba cyklostezek a budování ostatní infrastruktury (sdílení kol, bezpečné uschování kol atd.) ve vazbě na přestupní uzly a na centra zaměstnanosti a vzdělávání s ohledem na bezpečnost (s důrazem na páteřní cyklotrasy)

- a. Zajistit uzavíratelné či hlídané možnosti odložení (úschovy) kol zejména u přestupních terminálů
- b. Integrovat sdílení kol (propojení VHD, sdíleného kola, sdílení aut přes jednu kartu).
- c. Odstranění rizikových úseků u cyklo dopravy (např. nebezpečná křižení atd.) prostřednictvím síťového projektu.
- d. Nemožnost realizace cykloopatření vzhledem ke kolizi s bezpečností silničního provozu ze strany Policie ČR.
- e. Nemožnost realizace cyklostezek vzhledem ke kolizi s nastavenými procesy ze strany Povodí Moravy, Lesů ČR, Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových a Správy železnic.

~~→ Posílení plánování udržitelné dopravy (plány udržitelné mobility pro rozvojové lokality, mobilita jako služba)~~

- Průřezově je obsaženo v ostatních opatřeních.

→ ~~K diskusi~~: A.5: Využívání nízkoemisních veřejných dopravních prostředků

- a. Brát do úvahy vliv zavedení evropské směrnice od poloviny roku 2021 (musí být určité % nízko emisních vozidel).
- b. Zaměřit by se mělo na kvalitní a uživatelsky přívětivý vozový park a jeho dostatečnou kapacitu.
- c. Aktuální je využití hybridních systémů a podpora elektromobility.
- d. Zvyšování kvality souprav VHD.

→ **A.6: Propagace a osvěta využívání veřejné hromadné dopravy**

- a. Propagace a osvěta používání VHD už od dětského věku (otázka způsobu dopravy dětí do škol, doplnění stojanů na kola ke školám, zaměření se na motivaci).
- b. Důraz by měl být kladen na motivaci k využívání VHD. Klíčová je poptávka, aby sami lidé chtěli veřejnou dopravu využívat.
- c. Využití kongescí ke změnám dopravních návyků obyvatel.
- d. Potřebné jsou měkké aktivity zaměřené např. na pozitivní vnímání VHD obyvateli (např. reklamy v mediích, kampaně, vytvoření cestovní slevové karty apod.).
- e. **Vzdělávací a osvětové aktivity za účelem zvýšení bezpečnosti účastníků silničního provozu v dopravě (motorová a nemotorová).**
- f. **Potřeba propagace park nad ride. Mělo by být přirozené uvažování cestujících, že do centra nejedou IAD.**
- g. **Zavedení slev na MHD při použití park and ride. Vytvoření aplikace na vyhledání volných parkovacích míst.**
- h. **Domluva mezi krajem a obcemi o úpravě jízdného.**

CÍL A.II k diskusi: Snižovat Snížit negativní dopady z dopravy (hluk, emise, nadměrná intenzita, kongesce zábery-půdy)

→ **K diskusi: A.7: Omezení/regulace individuální automobilové dopravy**

- a. Regulace IAD s vysokou mírou emisní zátěže, zavedení nízkoemisních zón.
- b. Podpora sdílení dopravy i za účelem snížení jejích negativních dopadů.
- c. Řešení city logistiky (zejména v případě Brna v pěších zónách).

→ **K diskusi: A.8: Výstavba obchvatů obcí a měst, odklonění vyvedení tranzitní automobilové dopravy**

- a. Otázka kvality drobné dopravní infrastruktury (např. silnice nižších tříd).
- b. **Obchvaty obcí v souvislosti s návozem do Dukovan, kde se plánuje nová výstavba, jsou kvůli pozemkům problematické.**

→ **A.9: Rozvoj telematiky a odbavovacích systémů**

- a. Zavádění a rozvíjení inteligentních systémů dopravy, větší zapojení IT do dopravy, rozvoj telematiky, preference VHD, usměřování toků IAD.
- b. Zavedení a rozvoj telematického řízení dopravy (nejenom preference VHD ale např. i usměřování IAD).
- c. Využití IT řešení v dopravě nejenom u telematiky např. odbavovací systémy.

Téma B: Globální dostupnost BMO

CÍL B.I: Zlepšit globální napojení BMO na další tuzemské a evropské metropolitní oblasti

→ **B.1: Řešení dálničního napojení a velkého městského okruhu Rozšíření, modernizace a doplnění sítě dálnic a rychlostní a silnic I. třídy pro vyšší kapacitu.**

○ **Modernizace dopravní infrastruktury nižšího významu**

○ **Důležitý je i stav dopravní infrastruktury, která vede k důležitým přestupním uzlům a významnější dopravní**

infrastruktúře.

- B.2: Podpora modernizace a vybudování nové železniční infrastruktury (rychlodráhy, nové nádraží v Brně modernizace, zkapacitnění ŽUB)
 - a. Úprava a zabezpečení železničních přejezdů za účelem vyšší bezpečnosti a rychlosti (bezpečnostní zařízení kamery, mimoúrovňové křížení).
 - b. VRT
 - c. Dořešení elektrifikace tratí

- B.3: Podpora osobní letecké dopravy
 - a. Zajistit domluvu provozovatele, města Brna a Jihomoravského kraje nad konkrétním řešením.
 - b. Vytvořit konkurenci pro město Bratislavu (doplňková letecká doprava založená na nízkonákladových společnostech jako doplněk pro Prahu nebo Vídeň)
 - c. Řešení obslužnosti letiště veřejnou dopravou (ideálně vlakem). Problematický neoznačený přestup z vlaku na autobus na letišti.

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ (PS Životní prostředí)

Téma C: Voda a krajina v BMO

CÍL C.I: Revitalizovat krajinu a omezovat omeziť dopady sucha, eroze, povodní a záplav

- Pod pojmem revitalizovat krajinu by se měla skrývat vyvážená struktura krajiny.
 - Krajinou je míněna i urbánní krajina (zastavěné plochy) a sídelní zeleň.
-
- C.1: Výsadba zeleně v krajině (v součinnosti se zemědělským a lesnickým hospodařením, zástavbou i investiční výstavbou)
 - a. Výsadba se musí řídit národními a evropskými pravidly, potřebami území s přihlédnutím na původní (autochtonní) podmínky a odolností vůči klimatickým změnám.
 - b. Obnova významných krajinných prvků a Potřeba je doplňování větrolamů a pruhů zeleně proti větrné a vodní erozi a za účelem stínění.
 - c. Existují zde vazby na komplexní pozemkové úpravy, v rámci kterých jsou realizována společná opatření – biokoridory, poldry apod.
 - d. Klíčová je součinnost přímo s vlastníky pozemků a hospodařícími subjekty v mantinelech platných pravidel a nařízení.
 - e. Důležitá je taktéž následná péče o vysazenou zeleň.
 - f. Vzdělávací a osvětové aktivity za účelem výsadby a následné péče o zeleň a roli zeleně ve zmírnění klimatických změn.

 - C.2: Zvyšování podílů biodiverzitních ploch sídelní zeleně (např. včetně zelených střech (s důrazem na vzrostlou zeleň, výsadbu dřevin)
 - a. Důležité je zvyšování biodiverzity, ne nutně plochy zeleně. Je potřebné vytváření systémů modrozelené infrastruktury. Důležitá je vazba mezi sídelní a okolní zelení.
 - b. Jednou z funkcí zeleně je ochlazování mikroklimatu.
 - c. Zelené střechy hrozí zvýšením prašnosti, pokud se v létě nezavlažují. V sídelních oblastech je neúčinnější vysazování vzrostlé zeleně.

- d. V rámci opatření snižovat odrazivost povrchů.
 - e. Problém je s dostatečnou plochou pro výsadbu dřevin v intravilánu (komplikace s ochrannými pásy inženýrských sítí). Jedním z řešení může být umístování inženýrských sítí do konektorů.
- ~~C.3: Dobudování~~ **Budování** ochrany sídel před povodněmi a záplavami (důraz na přírodě blízká protipovodňová opatření včetně zadržování vody v krajině)
- a. Jedním z druhů jsou poldry.
 - b. Využití terénní opatření v intravilánu obcí pro vyšší vsak srážek (vsakovací průlehy, drenážní systémy, retenční nádrže aj.)
- ~~K diskusi:~~ **Snižování působení slunečního záření (např. odrazivost povrchů)**
- o Opatření bylo diskutováno v ostatních opatřeních.

CÍL C.II: Zlepšit hospodaření s vodou

- a. Jedním ze smyslů cíle je zvrátit dopady sucha.
- C.4: Řešení zásobování pitnou vodou (společné zajištění)
- a. Hlavní je zajištění pitné vody pro všechny obyvatele, kterého se dá dosáhnout např. prohloubením studen, zasakovacími příkopy, břehovou infiltrací z přírodního vodního toku apod.
 - b. Existují platné plány rozvoje vodovodů a kanalizací. Otázka je pružnost jejich používání (rychlá reakce na aktuální výzvy/problémy). Změny plánu jsou možné a zpravidla jsou schvalovány.
 - c. Aglomerační význam má zejména nadobecní systém vodovodů.
 - d. Využití artéských vod.
 - e. Vzdělávací, osvětové aktivity a poradenství za účelem zlepšení hospodaření s pitnou vodou.
- ~~K diskusi:~~ **C.5: Zadržení a využití srážkové vody**
- a. Využití tzv. šedé vody (např. voda na splachování v záchodech), využití lokálních zdrojů pro užitkovou vodu.
 - b. Problematická je legislativní opora. V současné době se ekonomicky nevyplácí využití šedé vody. Uživatel se musí přihlásit k placení stočného.
 - c. Vzdělávací, osvětové aktivity a poradenství za účelem zadržení a využití srážkové vody.
 - d. Budování vodních nádrží (i podzemních) a rybníků k zadržení srážkové vody v území.
 - e. Preferovat jako způsob likvidace dešťových vod jejich vsakování v místě jejich dopadu, případně hospodaření s nimi, a to jak pro novostavby, tak pro stávající objekty a zpevněné plochy

Téma D: Odpadové hospodářství v BMO

CÍL D.I: ~~Vybudovat jednotný systém odpadového hospodářství v BMO~~ Vybudovat (optimalizovat) funkční systém odpadového hospodářství v BMO

- a. Cíl bude s využitím specifik BMO přispívat k naplnění cílů Plánu odpadového hospodářství Jihomoravského kraje 2016–2025.
- D.1: Předcházení vzniku odpadu

- a. Např. využitím sběru bioodpadu v obcích.
- D.2: Vytvoření jednotného systému ~~sběru, svozu a~~ využití/likvidace odpadu (jednotné principy nakládání s odpady)
- a. V BMO je poměrně mnoho svozových společností s různými systémy. Jednotný sběr a svoz odpadu by tak byl poměrně komplikovaný na domluvu.
 - b. Kvůli povinnému zákazu skládkování (od roku 2030), porostou náklady na likvidaci odpadu.
 - c. Měli by se zavést jednotné principy nakládání s odpady přes více společností – jednotný postup v nakládání a zpracování s vytříděným odpadem.
 - d. Je potřeba podpořit projekty na využití recyklovaného odpadu.
 - e. Ve spalovně existuje nový zdroj pro energetické využití potenciálu odpadu. Je potřeba i nadále zvyšovat energetické využití odpadu. Sklárky jsou silně neekologické, protože často zahoří.
 - f. Součástí opatření je také cirkulární aspekt.
 - g. problémem jsou čistírenské kalů (co s nimi?) rekultivace, trávníky nejenom zemědělská půda a kompostéry
 - h. více lokální práce s odpadní vodou (ne jedna ČOV, ale více lokálně)

→ ~~Společné řešení využití / likvidace čistírenských kalů kanalizací a čistíren odpadních vod~~

CÍL: Snížit produkci odpadů

- Cíl je součástí již předchozího cíle.
- ~~Nastavení systému cirkulární ekonomiky~~
- Souvisí již s předchozím cílem. Jedná se o obecný cíl EU. Cirkulární ekonomika je širší.

Téma E: Moderní a bezpečná energetika v BMO

CÍL E.1 : Zvýšit energetickou soběstačnost a bezpečnost zdrojů v BMO

- Otázka využití tepla z JE Dukovany v souvislosti s výstavbou 5. bloku (je zakotveno v energetické koncepci JMK).
- E.1: Využívání místních **obnovitelných** zdrojů energie (fotovoltaika, bioplynové stanice, energetické využití odpadů)
- E.2: Posilování bezpečnosti zdrojů (ostrovní systémy)
- a. Ostrovní systém pro město Brno by mohly zajistit společnosti Sako a Teplárny. Záložním zdrojem by byla vodní elektrárna Vír.
- ~~K diskuzi:~~ E.3: Využívání energeticky úsporných a **účinných** technologií (hybridní systémy, kogenerační jednotky, úsporné horkovody)
- a. Součástí opatření by mohly být bateriové úložiště (jižní část BMO je typická pro solární energii).

Téma F: Školství a vzdělávání v BMO

CÍL F.I: Zlepšit dostupnost a kvalitu podmínky vzdělávání v mateřských, a základních a středních školách ve vazbě na populační vývoj

- **K-diskuzi: F.1:** Dobudování kapacity MŠ a ZŠ a udržení kapacity SŠ (s ohledem na kvalitu vzdělávání a možnou koncentraci do spádových obcí)
- Jedná se o jasný fakt. Ukazuje se, že se v Brně a okolí rodí relativně hodně dětí na počet obyvatel, což má vazbu na ekonomiku. Čím dříve dají lidé děti do MŠ, tím dříve mají možnost pracovat.
 - SŠ není potřeba dobudovat, ale udržet jejich kapacitu s ohledem na budoucí populační vývoj. Zvyšuje se i zájem mimobrněnských o brněnské SŠ.
 - Zvyšování kvality by mohlo jít ruku v ruce se zlepšováním materiálních podmínek, např. snižováním počtu žáků ve třídě – počet/kapacita tříd by pak nedostačovala.
 - Podpora budování sítí, vybavení informačními technologiemi a kompetencí pedagogických pracovníků k operativnímu zavádění on line výuky.
- **K-diskuzi: F.2:** Spolupráce MŠ, ZŠ a SŠ (např. propojení MAP, spolupráce u specifických témat, sdílení speciální infrastruktury)
- Problém je dostat do technických profesí pracovníky, proto je nutné začít spolupráci v tomto ohledu již od MŠ/ZŠ.
 - Kapacity všeobecného vzdělávání nemusí být do budoucna dostatečné.
- **K-diskuzi: F.3:** Podpora specializace SŠ
- Kromě gymnázií podporovat i odborné SŠ, rozvíjet podmínky vzdělávání ve středoškolské oblasti.
 - Zajistit nesnižování kapacity SŠ.
 - Prioritní SŠ pro podporu bude nutné vytipovat ve spolupráci s Jihomoravským krajem.
 - V Brně může nastat problém se stavem budov SŠ.
 - Podpora vytváření center excelentního technického středního vzdělávání.
 - Podpora vzdělávání v oborech STEAM. Zlepšování podmínek pro výuku STEAM již na základních školách.

CÍL F.II: Posílit spolupráci základních škol, středních škol, vysokých škol, a organizací v zájmovém a neformálním vzdělávání a zaměstnavatelů

- Zajistit provazbu s RIS, KAP, MAPy, SCLLD a dalšími dokumenty. Zjistit, které cíle, opatření těchto dokumentů mají metropolitní rozměr.
 - Cíl směřuje zejména na neinvestiční, měkké aktivity. Řada aktivit se řeší v rámci KAPu. Ne na všechny jsou však finance.
- F.4: Kariérní vzdělávání – provázání více úrovní vzdělávání
- Finanční a vzdělávací podpora nově vzniklých pozic kariérních poradců na školách.
 - Chybí specializační studium pro kariérové poradce, není vytvořen systém propojení. Nutná jsou systémová řešení.
 - Kariéroví poradci v rámci středisek volného času byli financováni v rámci šablon. V šablonách nyní již nejsou a není jasné, co s kariérovými poradci bude dál.

d. Kariérní vzdělávání provádí i velké podniky.

→ Podpora celoživotního učení (např. větší prostorové rozložení nabídky)

- V dalším vzdělávání dospělých jsou podoby tohoto vzdělávání velmi pestré (profesní, formální distanční, U3V) otázka, zda rozpracovat do dílčích opatření?
- Další profesní vzdělávání se nedaří dostat k samosprávě a zaměstnavatelům (ačkoliv je řešeno v KAPu). Většina zaměstnavatelů je přítom v Brně.

→ F.5: Podpora zájmového a neformálního vzdělávání

- a. Potřeba budování kapacit a propojování formálního a neformálního vzdělávání.
- b. Zájmové vzdělávání je ukotveno ve školském zákoně (např. školní kluby, družiny).
- c. Neformální vzdělávání není legislativně ukotveno. Střediska volného času průřezově spolupracují od MŠ až po VŠ, dělají se různé vzdělávací aktivity od maminek po seniory. Existuje snaha být „komunitním centrem“, provádí i pobytové akce. Řeší se průřezová témata z RVP, dělají se polytechnické a další aktivity, řeší se kariérní poradenství, podpora digitálních kompetencí.
- d. Pro řadu škol je problém z hlediska investic do aktualizace SW a infrastruktury u digitálních kompetencí, která rychle zastarává (většina škol vlastní techniku z období okolo roku 2010, kdy proběhla dotační vlna).
- e. Digitální kompetence by se měly řešit nejenom u dětí a učitelů ale i ve společnosti.
- f. Díky zapojení do středisek volného času mají děti bonusové body u přijímacích zkoušek na SŠ.
- g. Neziskové organizace také mají své vzdělávací programy.
- h. Příprava dospělých spočívá v rekvalifikacích a zájmovém vzdělávání.
- i. Snaha o podporu místního neformálního vzdělávání (v rámci celé BMO, nejen v Brně). Např. matky na mateřské nebo starší obyvatelé mohou mít problém s dojížděním. Důležitá je místní úroveň.
- j. Rozvíjení pohybových a sportovních aktivit, osvěta zdravého životního stylu

→ F.6: Podpora podnikavosti (pozn.: opatření není v současné chvíli předmětem připomínek — bude reflektováno v momentě, kdy dojde k dokončení RIS strategie, následně dojde k doplnění ISR BMO 21+ o metropolitní témata z RIS strategie.)

- a. Řeší se na úrovni JMK, JIC, Hospodářské komory. Existuje snaha téma dostat co nejvíce do regionu. Neřeší se pouze plošně na úrovni JMK. Snaha propagace od nejmenších obyvatel. Téma se řeší se školami.
- b. Jedná se o poměrně nové aktivity. Téma je nutné uchopit z více stran a dostat ho více do regionu.
- c. Možná by byla spolupráce mezi Střediskem volného času jako koordinátorem a mezi zaměstnavateli a středními školami. V úvahu připadají (exkurze, praxe, stáže apod.).

Téma G: Infrastruktura a služby pro potřebné/ohrožené obyvatele

CÍL G.I: Zaměřit zlepšit se na zlepšení a rozvoj kvality života zdravotně postižených a dalších potřebných osob v oblasti potřebných a ohrožených obyvatel v oblasti sociálních služeb včetně posílení polycentricity

→ G.1: Zvyšování dostupnosti kapacit a zkvalitňování sociálních služeb (s důrazem na osoby se zdravotním postižením)

- a. Potřebné jsou hlavně kapacity pobytových služeb, protože je zde vysoká investiční náročnost. Problémy s kapacitami jsou napříč všemi cílovými skupinami. Dále je potřebný i rozvoj terénních a ambulantních služeb opět napříč všemi cílovými skupinami. Kromě financí je důležitou otázkou i nalezení prostor pro jejich vybudování. Problémem jsou chybějící kapacity pobytových služeb,

protože se jedná o investičně velmi náročné projekty, stejně tak je i finančně náročný následný provoz těchto zařízení. Potřebný je také rozvoj terénních a ambulantních služeb, jelikož obecně je prioritou péče v domácím (komunitním) prostředí, nicméně ta není vždy možná a dostupnost stávajících kapacit pobytových služeb je nedostatečná. Kromě finanční náročnosti budování pobytových služeb je také častým problémem nalezení vhodných objektů k rekonstrukci či pozemků k výstavbě.

- b. Potřeba je i zkvalitnění a obnova stávajících kapacit pobytových služeb.
- c. ~~Ze systému financování vypadly zdravotní služby poskytované v rámci soc. služeb.~~ Financování zdravotních služeb poskytovaných v rámci sociálních služeb je nedostatečné. Jedná se o systémový (legislativní) problém.

→ ~~K diskusi:~~ G.2: Vytvoření metropolitního sociálního fondu na kofinancování investičních záměrů

- a. Na obecní úrovni by byl překryv s financování krajem, které se rozděluje na bázi ORP. Prostor by byl pro kofinancování investičních záměrů. Deklaraci potřebnosti kofinancování konkrétního projektu by předkládalo ORP, v jehož území se projekt realizuje.

→ ~~K diskusi:~~ G.3: Řešení dostupnosti vybraných zdravotně-sociálních služeb (s důrazem na hospicovou a paliativní péči)

- a. Je potřeba řešit zejména domácí hospicovou péči, která je ~~neukotvená~~ nedostatečně hrazena ze zdravotního pojištění. Provázat domácí hospicovou péči s domácí ošetrovatelskou péčí indikovanou praktickými lékaři a zajistit i návaznost na sociální služby včetně služeb pobytových.
- b. Problematická je i jakákoli sociální služba se zdravotní složkou – především co se týče jejího financování. Je potřeba zásahu do legislativy (např. vznik zákona o zdravotně-sociálních službách).
- c. ~~Chybí psychiatři, zejména dětsí psychiatři. Potřebná by zde byla spíše měkká opatření. Propojení se školstvím.~~ Nedostatek je dětských psychiatrů a psychologů. Oblast psychiatrie by měla řešit zaváděná reforma psychiatrické péče.
- d. Existuje nedostatek lůžek pro cílové skupiny u následné péče, chystá se sociálně zdravotní komplex v Brně na Červeném kopci (stavba dokončena do 2025). Podobný projekt by byl potřeba i jinde (pro lidi s demencí a podobnými diagnózami). ~~Měla by zde existovat provazba na ambulantní služby.~~ V rámci sociálně zdravotního komplexu jsou plánovány i ambulantní služby přímo v areálu, která je samozřejmou nutností. Lůžka na Červeném kopci neuspokojí ani klienty z Brna. ~~v zázemí je také nedostatek.~~
- e. Díky věkovému složení praktických lékařů a praktických lékařů pro děti a dorost může být v průběhu příštích 10 let kritický nedostatek lékařů. Je řešeno na úrovni ČR v dokumentu „Zdraví 2030-Strategický rámec rozvoje péče o zdraví v ČR do roku 2030.“

CÍL G.II: Zlepšit podmínky a dostupnost činností pro aktivní stárnutí

→ ~~K diskusi:~~ G.4: Podpora aktivit a infrastruktury pro seniory (prevence, vzdělávání, volný čas)

- a. U3V dostupná pro celou BMO, zatím chodí převážně Brňáci. Knihovny pořádají řadu aktivit – dalo by se přes ně propojit i vzdělávání.
- b. Město Brno realizuje v rámci tématu aktivního stárnutí řadu aktivit např. podpora formálních pečovatелů, setkávání se seniory, brněnské dny pro seniory, vzdělávání pro městské části nebo senior taxi.
- c. Potřeba podpory neformálních pečovatелů.
- d. Problematické je dostat informace o dostupných aktivitách přímo ke všem seniorům. ~~Šlo by to~~ Jednou z možností by mohla být cesta přes terénní služby.
- e. V zázemí města Brna je potřeba se zaměřit na sousedskou pomoc, poskytování pomoci starostům v zázemí měst, např. na úrovni ORP v otázce aktivního stárnutí. Na úrovni ORP by měla být osoba, která obcím pomůže.

- f. Ve spolupráci s městskou policií se pořádá senior akademie. Obdobná činnost by šla uspořádat i v zázemí města Brna. Pro seniory je dojíždění do Brna problematické.
- g. Město Brno realizuje seniorské obálky, spolupracuje s Poradním sborem Rady města Brna pro rodinu a Poradním sborem Rady města Brna pro bezbariérové Brno, neziskovými organizacemi, pořádá národní týden trénování paměti.
- h. Důležitou aktivitou je včasná diagnostika Alzheimerovi nemoci a náramky pro pacienty s Alzheimerem.
- i. Řada seniorů je v izolaci a služby se k nim nedostanou.
- j. Osvěta a postupné zavádění Age managementu u zaměstnavatelů.
- k. Podpora klubů aktivních seniorů, vzdělávání animátorů aktivit pro seniory.
- l. Rozšíření senior busu na území BMO.
- m. Soužití staré a mladé generace.

→ ~~K diskuzi: Preventivní činnosti pro seniory~~

Vzhledem k překryvu opatření došlo k jejich sloučení

CÍL G.III: Vytvořit systém a rozšiřovat možnosti prostupného sociálního bydlení v rámci celé BMO

→ ~~K diskuzi: G.5: Informování a Koordinace a sdílení kapacit~~ sociálního bydlení v BMO

- a. Potřeba je spíše prohlubování možností prostupného sociálního bydlení než vytvoření. V současné době si sociální bydlení řeší každá obec sama. Nedostatečná kapacita je téměř v každé obci. Vhodný by byly projekty na vytvoření zázemí, přenos dobré praxe, podporu sociálního bydlení na úrovni ORP, zajištění návaznosti na projekty úřadu práce, zprostředkování zaměstnání, sociální práce s lidmi.
- b. Brno nemůže z kapacitních důvodů přijímat lidi ze zázemí.
- c. U sociálních bytů je potřebná investice do oprav a u některých z nich i zajištění bezbariérovosti.
- d. Budování sociálních bytů v okolí Brna by ulevila městu Brnu, kam se za sociálním bydlením stahují lidé z celého regionu.
- e. Klíčové je zmírňování koncentrace a rozprostření kapacit.
- f. Více obcí by se mohlo domluvit a zajistit dohromady sociální bydlení.
- g. Investice do sociálního bydlení by bylo vhodné propojit se systémem návazných služeb – zajištění zaměstnání sociální práce s klienty. Spolupracovat by mohly úřad práce, obce, odbory sociálních služeb.

KOORDINACE ROZVOJE (Horizontální PS)

Téma H: Rozvoj a institucionalizace spolupráce v BMO

CÍL H.I: Posílit systém spolupráce v BMO

→ **H.1: Rozvoj stávajících forem spolupráce**

- a. **Co má být cílem orgánu spolupráce?** Diskuze nebo přerozdělování financí? Obce musí vědět, co by jim uskupení nabízelo, jakou by to mělo právní formu, jaká témata by řešilo..., jaká by s tím byla spojená administrativa
- b. Pro 184 obcí nikdy fungující svazek obcí nevytvoříme (resp. něco jako svazek obcí), lze jen při menších počtech obce, kdyby byl za každé ORP zástupce, pak by to snad šlo. x Zástupce ORP nemůže tlumočit názory všech obcí v území.

- c. Je třeba navázat na existující formy spolupráce obcí, nezdvajovat struktury a využít fungující síť (např. místních akčních skupin a svazků obcí). MAS jsou sdružením obcí, neziskového a podnikatelského sektoru. Další organizace mimo obcí mohou přinést další přidanou hodnotu. MAS však nejsou vždy funkční. Existují území, kde hraje důležitější roli v rozvoji území svazek obcí. Svazky obcí mají právně samosprávnou odpovědnost, jelikož předseda je zpravidla voleným starostou a má reprezentovat zájmy všech členů svazku. Svazky se často územně překrývají a území některých obcí jimi není pokryto. Pro potřeby rozvoje brněnské metropolitní oblasti se však nemusí jednat o eliminační problém. Do systematické spolupráce mohou být zapojeni zástupci MAS i svazků obcí. Obce se společně schází a od 90. let vytváří projekty, které spojují všechny. Je dobré zachovat historické vazby, rozvoj by měl být ponechán území. Řešením by tedy bylo zastřešující uskupení, jehož členy by byli zástupci Brna a svazků obcí. Jeden zastřešující subjekt by zajistil jednodušší domluvu velkých aglomeračních projektů. Svazek obcí si na rozdíl od ORP volí svého předsedu, obvykle zpracovává strategii a má vyjasněnu představu o rozvoji na svém území. Předseda svazku může mluvit za svazek (oproti tomu starosta ORP nemá pověření mluvit za území správního obvodu ORP).
- d. Existuje i varianta spojení jednotlivých SO ORP. BMO však není skladebná dle ORP a není jí dána samosprávná působnost. Pracovník na ORP, který by měl agendu na starosti by musel být financovaný nezávisle.
- e. Rozvíjení společného funkčního komunikačního rámce mezi krajem, BMO a obcemi

→ H.2: Vytvoření instituce zodpovědné za koordinovaný rozvoj BMO

- a. Má vzniknout nějaký subjekt, který by řídil BMO a v jaké podobě? Zatím je to ŘV a PS.
- b. Neexistuje v rámci krajské struktury někoho, kdo by proces administroval? Je nezbytné něco nového/fungujícího nebo využít stávající platformy?
- c. Nějakou instituci lze založit, pokud je vize, co bude dělat (dřív např. JIC), pokud tady bude instituce, která bude apolitická, která pomůže prosadit projekty napříč systémem. Je nutné definovat, co by ta instituce měla dělat.
- d. Reálnou variantou (oproti svazku všech obcí) je **metropolitní rozvojová/projektová agentura/kancelář**, kterou by spolufinancovalo město, kraj, ORP. Ta by mohla fungovat vedle řídicího výboru a pracovních skupin. Organizace by mohla **řešit/připravovat projekty, které by reálně provazovaly území**, základem by bylo společné, **sdílené zaplacení projektového manažera**, který by chystal nadobecní projekty. Někdo musí přemýšlet nad větším územím než jen svazkem obcí. **Spolufinancování kanceláře by mohlo být řešeno i přes vlastní aktivity a dotace a financemi od obcí na přípravu projektů**. Posláním a hlavním cílem by byla spolupráce a pomoc obcím. Nejednalo by se o typickou rozvojovou agenturu ale spíše o obdobu projektové kanceláře. Témata by se odvíjela od financovatelných témat. Jednalo by se ale i o výkonnou metodickou podporu a strategickou činnost. MAS/svazky obcí/ORP by fungovaly spíše koordinačně. Pravděpodobně nelze nalézt jedno řešení (jeden systém spolupráce) pro všechna témata.
- e. Obce by byly ochotny přispívat být pod nějakou „hlavičkou“ v oblastech, kde jsou některé věci pro samotné obce příliš velká sousta, tj. všechny obce by v dané věci chtěly něco dělat, ale bylo by to nad schopnosti samotných obcí. Obce by bylo ochotny dát i finance, protože by něco vyřešily, ale kvůli regulaci asi instituce nevznikne. Musí být nějak nastaveno podílení se na spolufinancování
- f. Co funguje u MAS? MAS jsou svázané pravidly, nemohou si definovat vlastní kritéria, ale kdyby byla šance nějaké instituce/orgánu, která by projekty nějak škálovala, tak to by bylo dobré.

→ H.3: Společné financování vybraných potřeb

- a. **Podílení se na budování společné infrastruktury**, obec sama pro sebe školu nepotřebuje, ale často je potřebuje/staví pro dojíždějící, někteří starostové hledají centrum, nechtějí sami něco dělat – otázka je, jak podporovat spolupráci, jak udržet udržitelný rozvoj území, aby obce nedoplácely, aby centrální obce nezajišťovaly služby pro suburbánní obce – některé obce doplácí na jiné.

- b. V rámci BMO by se mohlo přispívat do společného balíku, tím se dal dofinancovat větší rozvoj obce, než by byl žádoucí, když už by nedostačovaly služby.
- c. Určitá regulace může nastat, když už problémy začínají, např. spolufinancování veřejných služeb (ZŠ).
- d. Příklad: Chceme postavit 200 domů, každý dům má 2 děti, 2 auta, takže obce by si měla nachystat třeba 70 tis., když v obci není škola, tak si nachystejte tolik a tolik, a to odvedete obci, které postaví školu – pokud toto nebude, tak každý projekt, který to nebude splňovat a bude chtít peníze z EU, tak bude mít hned mínus.

→ H.4: Tvorba společné image a marketingu BMO

- a. ITI nepokrývá všechny oblasti, ale ITI může vytipovat oblasti k řešení, např. marketing.
- b. V současné době probíhá marketingová a komunikační kampaň, jejímž smyslem je reflektovat přínosy metropolitní spolupráce v BMO. Kampaň cílí na odborníky, strategy a vizionáře a má je motivovat k tomu aby tzv. „jednali“ metropolitně (sdíleli příklady dobré i špatné praxe, využívali data o BMO aj.). Kampaň má za cíl představit přínosy metropolitního plánování a integrovaných projektů financovaných v programovém období 2014-2020.
- c. Kampaň taktéž představuje metropolitní lídry, kteří se aktivně podíleli na vytváření metropolitních projektů a jejich zkušenosti mohou být inspirací pro ostatní.
- d. Kampaň má zároveň představit, jak Brno komunikuje s obcemi v jeho zázemí a přináší konkrétní výstupy (leták, brožura, video aj.) s jednotným grafickým stylem reflektujícím BMO.
- e. **Klíčové je komunikovat úspěchy ITI vůči řídicím orgánům a vysvětlit jim přidanou hodnotu celého nástroje. Bohatství vzniká v pólech růstu, kam je potřeba investovat. Bylo by potřeba vyčíslit, co BMO přináší státu.**

~~→ Sdílení vybraných služeb či správních agend v BMO~~

Téma I: Rezidenční a komerční výstavba v BMO

CÍL I.1: Usměrnit rozvoj rezidenční a komerční výstavby ve vztahu k podmínkám v území a podpořit polycentrický rozvoj BMO (podpora menších sekundárních center)

→ I.1: Propojení strategického a územního plánování v BMO

- a. **Vize prostorového rozvoje** – byla vytvořena dříve, šlo o první propojku mezi územním plánováním a strategickým plánováním, proč se o to znovu nepokusit na vybrané části BMO, kolem Brna se udělalo víc jader, které měly své odlišné funkce.
- b. Co je reálné v usměrnění? **Usměrnění „lehkou“ formou, ne regulativem** (prof. Majer z ČVUT tvoří metodiku na propojení územního a strategického plánování, navrhuje nějaký mezistupňový dokument, vznikne metodika, bude ale důležité to potom dostat do legislativy), ale regulace z hlediska mezistupňového dokumentu žádný starosta nepřipustí.
- c. Usměrnění na jiné úrovni, než obce je složité, je velká poptávka po prohloubení spolupráce v usměrnění rozvoje (nástroje jsou, např. spojení územního a strategického plánování), možnost založení pracovní skupiny, která by řešila rozvoj sousedních obcí.
- d. Trh se může usměřňovat pouze, když jsou vyrovnané podmínky, jediným nástrojem k usměřňování je územní plánování, určité části obcí regulační plány, na území kraje by mohlo být něco podobného.
- e. Data ukazují, že v některých směrech je rozvoj více žádoucí a jinde ne.
- f. Projekty by se měly hodnotit podle souladu s vizí, a ne že podmínky splní každý.
- g. **Propojení strategického, územního plánování v rámci kraje a BMO.**

→ I.2: Koordinace ploch pro budoucí rezidenční výstavbu (brownfieldy i greenfieldy)

- a. **Je reálné, aby se obce zvládly pobavit o výstavbě tak, aby něco naplánovaly společně?** Bez nátlakového mechanismu je to nemožné. Na malých obcích u neuvolněných starostů je to obzvláště složité, rozhodují se nahodile, bez strategického rozhodování.
- b. **Povinností města je vážit si investorů a ne přenášet svoji nečinnost na soukromé investory. Požadavky na soukromé investory ohledně městské infrastruktury zvýší cenu bytů. Město by se proto na infrastrukturu mělo podílet.**
- c. **Staré areály existují nejenom v Brně, ale i v regionálních centrech. Jedná se např. o Bučovice, Vyškov a Ivančice.**
- d. Jestli přes BMO potečou zdroje, pak by se obce mohly domluvit, jinak by k nim finance nešly. Jedna z cest pro domluvu je společné setkávání starostů v rámci ORP.
- e. Pokud by Brno mělo dostatečné rozvojové plochy, dopravní infrastruktura + protipovodňová opatření, tak by se dalo více stavět a lidé by se nemuseli tolik stěhovat do zázemí, obce by měly nabízet plochy tak, aby je trh zreguloval a lidi si mohli vybrat. **Problém souvisí se zablokovanou výstavbou v Brně, která se nevyvíjí přirozeně již minimálně 20 let. Nedochází k přirozené obnově bytového fondu. Situaci je třeba řešit i přímo ve městě Brně.**
- f. Pomoci může využití plánovacích smluv, aby se daly záměry aplikovat na úrovni BMO.
- g. Stavět v Brně je mnohem složitější než jinde v BMO, je to nákladnější a budovat dostupné sociální bydlení, tak to bude trvat déle... je žádoucí, aby lidi zůstali aspoň v BMO, když už ne v Brně, spolupráci s obcemi kolem je důležitá proto, aby se absorpce zvýšila.
- h. BMO se stále více zahušťuje, počet obyvatel roste, prostor na bydlení bude potřeba víc a víc, ale chybí k tomu infrastruktura – MŠ, ZŠ, lékaři, DPS... (nutná regulace podmínek pro výstavbu). Ne každá obec, když má plochy pro výstavbu, má plochy i pro infrastrukturu (když nemá, obce se stávají noclehárnami), ale jen část starostů si to uvědomuje. Problém je, když v obci vyhraje nějaké lobby, tak se s tím těžko něco dělá.
- i. V rozvoji území je potřeba sofistikované nakládání – když se něco udělá, co se pak stane... růst měst by měl být přiměřený, aby se stačila budovat infrastruktura, k tomu je potřeba cílená edukace starostů (zejména nových starostů).
- j. Lidé se fyzicky stěhují, ale nemění trvalé bydliště v nové obci, ale některé obce neberou žáky do škol, pokud nemají trvalé bydliště
- k. V Kuřimi přibude 3 tis. lidí, ale ti jezdí do Brna, ale nestačí tomu dopravní infrastruktura, podpora bydlení musí být tam, kde je infrastruktura nebo se musí paralelně s výstavbou bydlení vybudovat

→ I.3: Posílení služeb a zaměstnanosti v zázemí Brna v zájmu odlehčení jádrovému městu

- l. Být centrem je pro obce náklad, tak by ostatní obce měly náklady sdílet (solidarita) – toto poprvé řeší Strategie regionálního rozvoje 21+, ale otázka je, jestli to dotáhnou do akčního plánu strategie.
- m. Koncept **vize prostorového rozvoje** – všechno by mělo vycházet z nějakého cíle, ale pokud chceme dosáhnout polycentrického rozvoje, tak je to region, které má centra se stejným významem, centra si nekonkurují a spolupracují, ale BMO není polycentrický region – máme se snažit přesouvat pracovní příležitosti do nižších center nebo se adaptovat na procesy, které tady už jsou, např. podpořit podmínky pro mobilitu jinak než orientací na auto dopravu?
- n. **Klíčovou otázkou v souvislosti se službami a zaměstnaností v BMO je, zda se má metropolitní oblast atomizovat. Z pohledu kraje určitě ano. Lidé chtějí dojíždět do práce i mimo Brno. Regionální centra byla v minulosti (90. léta) oslabena např. v Ivančicích, Tišnově, Adamově, což přispělo k přetížení dopravy na Brno. Posílení regionálních center by bylo výhodné pro všechny. Trh v Brně je přetížený. Doprava na Brno je přetížená a je potřeba jí odlehčit.**

- o. V souvislosti s posílením služeb a zaměstnanosti je zásadní odlehčit páteřním dopravním komunikacím, které jsou přetížené a jedná se o zásadní problém. Rozvoj bydlení je nejčastěji 20 km do Brna, noví obyvatelé však zůstávají pracovat v Brně. Do jisté míry se jedná o přirozený vývoj, který však může být ovlivněn vhodně nastavenými intervencemi. I nové pracovní příležitosti a služby vznikají v Brně. Např. v Kuřimi vznikla pracovní místa, i tak je oboustranně přetížená doprava. Kuřim je přetížená dopravou i pracovními příležitostmi. Lidé dojíždějící do Kuřimi jezdí i přes Brno, které nelze objet.
 - p. Chybí tangenty, okruh okolo Brna. Brno je křižovatka cest, přesto se tam nedá dostat. Situace je zablokovaná, jedním z řešení je vytváření center zaměstnanosti a coworkingových center i v regionálních centrech (ORP).
 - q. V Brně nejsou dostupné průmyslové zóny, není zde dostupné bydlení. Nabídka pracovních příležitostí a atraktivit určuje prorůstové území. Dobudování dopravní infrastruktury BMO výrazně pomůže. Nedořešené problémy (např. doprava) však brzdí rozvoj. Neumíme vyjádřit, o co se ekonomika ochudí tím, že v BMO není dobudovaná dopravní infrastruktura?
 - r. Problémy s pozemky jsou i v regionálních centrech. Jmenovat lze např. město Kuřim. Město Brno zde vlastní pozemky, které však nejsou k dispozici. Brno systematicky nepracuje s pozemky mimo katastr města.
- I.4: Koordinace ploch pro budoucí komerční výstavbu (brownfieldy i greenfieldy – důraz na využití pro podnikání s vysokou přidanou hodnotou, např. kreativní průmysl, kreativní huby, IT apod.)
- a. Průmyslové zóny se zahušťovaly a začala se zde postupně budovat i pracovní místa, takže lidi možná nebudou muset za prací vyjíždět.
 - b. Na jih od Brna by se měla omezit intenzivní zemědělská činnost. Atraktivita severu kraje byla dána lesy, ale jestli chceme udržet atraktivitu prostoru, musíme přemýšlet jinak.
 - c. Podpora podmínek a vzniku coworkingových center.
 - d. Vytváření zázemí pro vznik podnikatelských hubů.
 - e. Zajištění připravenosti lokalit v blízkosti univerzitních kampusů pro diverzifikaci aktivit globálních firem v regionu
 - f. Možnost využít i brownfields kolem Brna.

Téma J: Trávení volného času v BMO

CÍL J.I: Posílit rekreační roli zázemí města Brna (obrácená vazba oproti koncentraci veřejných služeb a dalších funkcí do centra BMO).

Rekreace nemá brnocentrický charakter. Za rekreací se vyjíždí za hranice města. Jedná se tak o aktivitu s metropolitním charakterem.

Samotný cestovní ruch nemá tak silný metropolitní rozměr. Mohou ho řešit i jiné nástroje. Není zde přidaná hodnota pro metropolitní rozvoj. Bylo by možné realizovat pouze dílčí aktivity, např. vytváření propagačních materiálů pro BMO jako celek.

- J.1: Rozvoj volnočasových lokalit s nadmístním významem
- a. Je rekreace metropolizační proces? Funguje rekreace jako „daily urban system“?
 - b. Lidé se sjíždí do BMO „utrácet peníze“, za službami. Obráceně vyjíždí lidé z města trávit volný čas do zázemí města, např. cyklo, chaty, ...
 - c. Pokud se vytvoří nabídka pro obyvatele BMO, tak je využitelná i příjezdějícími turisty – vytvoření produktů (balíčků) pro trávení volného času v zázemí města Brna pro konkrétní cílové skupiny.
 - d. Mohly by vzniknout síťové projekty (přírodní koupaliště, sportoviště) rozprostřené rovnoměrně v území (propojení bodových projektů). Propojit projekty s environmentálním aspektem.

- e. **Metropolitní téma je zejména infrastruktura pro rekreaci (např. cyklostezky).**
- f. Vytipovat 3-4 strategické území a do nich se investovalo, a tak vznikla páka pro rozvoj území, musí být od projektu až po marketing (např. projekt jezer v pískovněch na jih od Brna). **Je rozumné soustředit se na 3–4 místa, protože není neomezeně prostředků. Investovat by se přednostně mělo do území, kde by podpora existovala nově. V zásobě může být více projektů a z nich posléze vybírat. Mohlo by se jednat o vytvoření nového produktu pro zlepšení trávení volného času (cyklostezky, sportoviště). Souvisí i s dalšími tématy (podnikatelské prostředí, zaměstnanost).**
- g. Využití prostoru kolem řeky Svratky, spojit s vodou v krajině, řešením sucha, a s protipovodňovými opatřeními – území v širším koridoru kolem řeky, využít i řeku Svitavu.
- h. **Do volnočasových aktivit patří kultura a sport, nejenom cestovní ruch.**
- i. **V současné době dochází na známých místech k vyšší koncentraci návštěvníků. Bylo by vhodné zavést digitalizaci a online zachycení počtů návštěvníků, což by zvýšilo bezpečnost s ohledem na pandemii.**
- j. **Klíčové pro rekreaci jsou cyklostezky směr Kuřim, podél Svitavy a Svratky na sever. Jedná se o liniové stavby. Souvisí s bezpečnostní dopravou.**

→ J.2: Propagace a propojování nabídky trávení volného času

- k. **Příklad územně koordinovaného tématu je Slavkovské bojiště.**

→ J.3: Obnova a udržení kulturního dědictví

- l. **Kulturní dědictví vytváří atraktivitu území. Existují významné cíle i mimo město Brno např. Dolní Kounice, Vyškov, Bučovice, Ivančice apod. Zvýšením atraktivity území se vytváří lepší podnikatelské prostředí.**
- m. **Nejedná se o opravu kapličky (nemělo by metropolitní dopad). Jde např. o projekty, které nezvládnou obce samy (např. téma Alfonse Muchy). Jde i doplnění infrastruktury pro možnost návštěvy a rekreace v BMO.**
- n. **Měla by existovat koordinace a provazba na existující produkty cestovního ruchu. Důležité je koordináční propojení existujících produktů.**

Téma: Cestovní ruch a kulturní dědictví

CÍL k diskusi: Využití potenciálu cestovního ruchu a kulturního dědictví BMO

→ K diskusi: Koordinace aktivit na podporu cestovního ruchu (např. výstavba veřejné infrastruktury)